

Категоризация на неприятеля *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* за територията на Европейския съюз

Панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* за територията на Европейския съюз (ЕС).

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata Mannerheim (Coleoptera: Chrysomelidae), е добре идентифициран неприятел за когото съществуват надеждни методи за откриване и идентификация. Среща се в северозападните и югозападните райони на САЩ и в Мексико. В зависимост от температурата неприятеля развива от едно до три поколения годишно. Вреда нанасят както възрастните индивиди, така и ларвите на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata*, които се хранят с голям брой растения гостоприемници. Истинските гостоприемници т.е. растенията върху които *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* може да се размножава, включват различни диворастящи и култивирани едногодишни видове от семейства: *Chenopodiaceae* (Лободови), *Cucurbitaceae* (Тиквови), *Fabaceae* (Бобови), *Roaceae* (Житни), *Polygonaceae* (Лападови) и *Solanaceae* (Картофови). Бръмбарите се хранят с нежните растителни части и на други растения гостоприемници принадлежащи към 30 допълнителни ботанически семейства. Ларвите се хранят и развиват в корените на растенията гостоприемници.

Неприятелят би могъл да се установи на територията на някои южни държави-членки на ЕС, тъй като екоклиматичните условията там - *Bsh* (горещ степен климат), *Bsk* (студен степен климат), *Csa* (горещ летен средиземноморски климат) и *Csb* (топъл летен средиземноморски климат) биха могли да бъдат благоприятни за развитието му, а растенията гостоприемници са често срещани.

***Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* е включен в приложение II част А, към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията¹, като карантинен вредител, който е от значение за Европейския Съюз и не е известно да се среща на територията му.**

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на защитните мерки срещу вредители по растенията и за отмяна на Регламент на Комисията (ЕО) № 690/2008 и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията. OJ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1-279, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019R2072>

Биология на вредителя

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata Mannerheim (западен петнист

краставичен бръмбар) има висок репродуктивен потенциал и в зависимост от температурата развива от едно поколение годишно в Северозападните щати на САЩ и до три поколения годишно в Калифорния.

Когато температурата се повиши над 15,6°C, възрастните стават активни и в търсене на храна могат да прелетят от необработваеми към обработваеми полета. Бръмбарите се хранят с нежните листа и растителни части на младите растения гостоприемници. След копулация женските снасят яйцата си в основата на растенията гостоприемници. След излюпване на яйцата, ларвите се хранят с корените на културните или диворастящите растения гостоприемници. Ларвите завършват развитието си за около 30 дни при 27 ° C. Неприятелят какавидира в землиста камера в почвата близо до корените на растенията гостоприемници.

Откриване и идентифициране на вредителя

Откриването на неприятеля може да се осъществи по симптомите на повредените растения гостоприемници (например по тиквичките, при храненето си възрастните индивиди нанасят повреди по листата и по младите плодове). В резултат от храненето на бръмбарите и повредите по корените от ларвите, младите растения и разсад могат да загинат. На полето бръмбарите на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* могат да се улавят с помощта на капани с хранителни атрактанти.

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata е добре идентифициран неприятел от разред Coleoptera, семейство Chrysomelidae, род *Diabrotica* за когото съществуват надеждни методи за откриване и идентифициране до ниво подвид.

Видът *Diabrotica undecimpunctata* има четири подвида - *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* Mannerheim, *Diabrotica undecimpunctata duodecimnotata* Harold, *Diabrotica undecimpunctata tenella* LeConte и *Diabrotica undecimpunctata howardi* Barber.

Идентифицирането на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* Mannerheim се осъществява чрез изследване на морфологичните му характеристики.

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata, както и други бръмбари от род *Diabrotica*, могат да разпространяват *Squash mosaic virus*, вредител, който присъства в Гърция, Италия и Холандия и не е регулиран в ЕС.

Географско разпространение

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata присъства в северозападните и югозападните

райони на САЩ (Аризона, Калифорния, Колорадо, Айдахо, Орегон Юта и Вашингтон) и Мексико.

В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) към 25 септември 2020 г. се съобщава, че *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* не присъства на територията на ЕС.

Растения гостоприемници

Както възрастните, така и ларвите на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* са полифаги, с предпочитание към тиквички (*Cucurbita pepo*) и краставици (*Cucumis sativus*) от сем. (*Cucurbitaceae*).

Истинските гостоприемници т.е. растенията върху които *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* може да се размножава, включват широка гама от диворастяри и култивирани едногодишни растения от семейства: *Chenopodiaceae* (Лободови), *Cucurbitaceae* (Тиквови), *Fabaceae* (Бобови), *Poaceae* (Житни), *Polygonaceae* (Лападови), и *Solanaceae* (Картофови).

Бръмбарите се хранят с нежни растителни части (листа, цвят и меки плодове) на растения гостоприемници принадлежащи към 30 допълнителни ботанически семейства - *Aceraceae*, *Agavaceae*, *Apiaceae*, *Asteraceae*, *Brassicaceae*, *Cannaceae*, *Caryophyllaceae*, *Chenopodiaceae*, *Convolvulaceae*, *Cucurbitaceae*, *Cyperaceae*, *Fabaceae*, *Fumariaceae*, *Grossulariaceae*, *Iridaceae*, *Juglandaceae*, *Lauraceae*, *Liliaceae*, *Malvaceae*, *Moraceae*, *Orobanchaceae*, *Paeoniaceae*, *Papaveraceae*, *Plantaginaceae*, *Poaceae*, *Polygonaceae*,

Ranunculaceae, Rosaceae, Rutaceae, Scrophulariaceae, Solanaceae, Typhaceae, Verbenaceae и *Violaceae*.

Ларвите на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* се хранят с корените на *Chenopodiaceae* (цвекло-*Beta vulgaris*), *Cucurbitaceae* (пъпеш-*Cucumis melo*, краставица-*Cucumis sativus*, тиква-*Cucurbita spp.*), *Fabaceae* (фъстъци-*Arachis hypogaea*, *Vicia sp.*, *Lathyrus hirsutus*, *L. odoratus*, люцерна-*Medicago sativa*, фасул-*Phaseolus vulgaris*, грах-*Pisum sativum*), *Poaceae* (*Hordeum sp.*, ориз-*Oryza sativa*, *Phalaris sp.*, пшеница-*Triticum sp.*, царевица-*Zea mays*), *Polygonaceae* (*Polygonum sp.*) и *Solanaceae* (домат-*Solanum lycopersicon*, картоф-*Solanum tuberosum*).

Пътища за навлизане в ЕС

Неприятелят *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* би могъл да навлезе на територията на ЕС чрез търговския обмен и движение на растения за засаждане, рязан цвят и плодове от растения гостоприемници и почва / хранителна среда, произхождащи от страни, с наличие на вредителя.

Потенциалните пътища за навлизане в ЕС са чрез:

- яйца, ларви и какавиди (в корени/почва), възрастни (върху листа) - с внос на заразени растения за засаждане със зеленина и почва/хранителна среда;
- възрастни индивиди – с внос на плодове от растения гостоприемници.
- незрели стадии на неприятеля - с внос на почва/хранителна среда и почва/хранителна среда прикрепена върху машини.

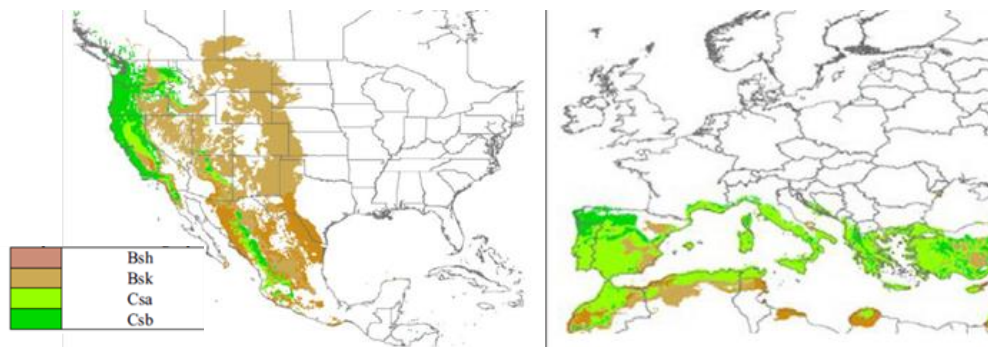
Установяване и разпространение в ЕС

Много от сортовете на предпочитания гостоприемник на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* - тиквичките (*Cucurbita pepo*), както и голяма част от растенията гостоприемници (краставици, пъпеш, домати, картофи, грах, фасул, фъстъци, люцерна, царевица, пшеница, ориз и др) се отглеждат в Северна, Централна и Южна Европа.

В САЩ и Мексико *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* е разпространен в райони с климат - Bsh, Bsk, Csa и Csb .

Предвид климатичните сходства между районите в САЩ и Мексико където се среща неприятелят и държавите със сходен климат в ЕС, където се отглеждат растенията гостоприемници на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* (на открито

и на закрито) се предполага, че ако неприятеля навлезе в ЕС, има реална опасност да се установи и разпространи на територията му.

Северна Америка

Европа

След евентуално навлизане и установяване на територията на ЕС, *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* би могъл да се разпространи не само чрез движение и търговски обмен на растения за засаждане, но и естествено чрез летежа на възрастните индивиди (бръмбарите са добри летци, а разпространението им се подпомага и от вятъра и въздушните течения).

Икономическо въздействие

При евентуално въвеждане на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* на територията на ЕС може да се очаква пряко икономическо въздействие върху производството на предпочитания гостоприемник – тиквичките. Наличието на вредителя върху растенията за засаждане може да окаже и икономическо въздействие по отношение на тяхното предназначение.

Мерки и методи за контрол

Като карантинни вредители, включен в приложение II част А, към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията, въвеждането на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* в ЕС е забранено.

Пътят за навлизане на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata*, с растения за засаждане със зеленина и почва/хранителна среда, в които се среща неприятеля се регулира с приложение VI, т. 14 (забранява се въвеждането на растения от сел. *Roasaeae* от САЩ) и т.15-18 (забранява се въвеждането на растения от сем. *Solanaceae* от САЩ) и приложение VII т. 5 (забранява се въвеждането на едногодишни и

двугодишни растения за засаждане, различни от *Poaceae* и семена от САЩ) към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

Растенията за засаждане, с изключение на семената от семействата *Chenopodiaceae*, *Cucurbitaceae*, *Fabaceae* и *Polygonaceae*, не са специално регулирани.

Пътят за навлизане на неприятеля, чрез възрастни индивиди с внос на плодове от растенията гостоприемници се регулира с прилагане на Приложение VII от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията и член 72, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета².

При внос на растенията за засаждане със зеленина и хранителна среда и плодове се изисква фитосанитарен сертификат и следователно те трябва да бъдат свободни от карантинни вредители, дори да не са специално регулирани по отношение на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata*.

Пътят за навлизане на вредителя, чрез незрелите стадии на неприятеля, с внос на почва/хранителна среда и почва/хранителна среда прикрепена върху машини се регулират чрез Приложение VI, т.19 и т.20 (забранява се въвеждането на почва и хранителна среда в ЕС от трети страни, различни от Швейцария) и Приложение VII т.2. (машини и превозни средства, които са били използвани за селскостопански цели или за целите на горското стопанство с произход от трети държави, с изключение на Швейцария, могат да влязат в ЕС само с официално удостоверение, че машините или превозните средства са почистени и свободни от почва и растителни отпадъци).

Този път се счита за затворен, тъй като в ЕС може да влезе само почва от Швейцария, а не е известно *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* да се среща в Швейцария.

Пълният списък на мерките за контрол за намаляване риска от въвеждане, установяване и разпространение на *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* на територията на ЕС са посочени в Ръководството за количествена оценка на риска от вредители по растенията, разработено от работна група към панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018³.

² Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 година за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета, ОJ L 317, 23.11.2016, р. 4–104., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/?uri=CELEX%3A32016R2031>

³ Guidance on quantitative pest risk assessment, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5350>
[Annex C Information sheet 1.01 Growing plants in isolation or under exclusion conditions.docx](#)
[Annex C Information sheet 1.04 Chemical treatments on consignments or during processing.docx](#)
[Annex C Information sheet 1.08 Physical treatments on consignments or during processing.docx](#)
[Annex C Information sheet 1.09 Controlled atmosphere.docx](#)

Заклучение

Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata отговаря на всички критерии, оценени от ЕОБХ, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС. Тъй като не е известно неприятелят да се среща в ЕС и растенията-гостоприемници за засаждане не са основното средство за разпространение на територията му, то съгласно критериите, оценявани от ЕОБХ, *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata* не може да бъде считан за потенциален контролиран некарантинен вредител на Съюза.

Източник:

EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Claude Bragard, et al., 2020. Scientific Opinion on the pest categorisation of *Diabrotica undecimpunctata undecimpunctata*. EFSA Journal 2020;18(10):6291

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2020.6291>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

15.01.2021 г.